

ЧЕТИРИДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Комисия по образованието и науката

14.00
14.00

ДОКЛАД

Относно : Законопроект за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование, № 002-01-22, внесен от Министерски съвет на 19.06.2020 г.

На свое редовно заседание, проведено на 1 юли 2020 г., Комисията по образованието и науката разгледа Законопроект за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование, № 002-01-22, внесен от Министерски съвет на 19.06.2020 г.

В заседанието взеха участие Красимир Вълчев – министър на образованието и науката, Евгения Костадинова – директор на дирекция „Съдържание на предучилищното и училищното образование“, Анелия Семкова - началник на отдел „Нормативен“, Грета Ганчева, директор на дирекция „Приобщаващо образование“, както и представители на медиите.

В Комисията по образованието и науката постъпиха становища от: Синдикат на българските учители, Съюз на работодателите в системата на народната просвета в България, Национална мрежа за децата, Българска асоциация на частните училища в България, Омбудсман на Република България, Фондация „Заедно в час“, Център за междукултурен диалог и толерантност „Амалипе“, Асоциация „Общество и ценности“.

Законопроектът бе представен от Красимир Вълчев, министър на образованието и науката, който отбеляза, че предлаганите промени засягат три теми – задължителното предучилищно образование за 4-годишните деца, контролът и функционирането на настоятелствата към детските градини и училищата и обучението в електронна среда.

Министърът подчерта, че разширяването на обхвата на предучилищното образование е добре да започне във възрастта между три и седем години. Тя е ключова за езиковото, когнитивното, емоционалното и социалното развитие на децата. Според международните изследвания PIRLS и TIMSS отчетливо по-високи резултати показват децата включени по-продължително време в предучилищно образование. Проучване на министерството на образованието и науката сред началните учители също показва, че посещаващите по-дълго време детска градина постигат по-високи резултати в училище. Към момента обхванатите в предучилищно образование са 91,5 % от 5-годишните и едва 78 % от 4-годишните деца. Разликата от 13,5 % са деца, чийто майчин език не е български и у родителите липсва отношение към образованието.

Предложението за задължителния обхват на 4-годишните е финансово обезпечено. Подкрепено е и с 3-годишна програма, която е представена за обществено

държавния бюджет за тази година. Заделени са средства за изграждане на 70 нови детски градини с над 5 000 места.

Предвижда се 3-годишен период, в който общините при готовност да включат 4-годишните в задължителното предучилищно образование. Ежегодно ще се отпускат 12 млн. лв. за веществена издръжка и 32-33 млн. за компенсиране на таксите.

По отношение на настоятелствата министър Вълчев обърна внимание на факта, че в миналото на училищата са дарявани земеделски земи в подкрепа на образованието. При закриване на училищата част от тези земи са изгубени, като са преминавали в общинските фондове. Така се нарушава волята на дарителите. Предложението е при закриването им земите да се прехвърлят на приемащото училище.

Предлага се също така да се осъществява контрол върху училищните настоятелства по отношение на собствеността, като се гарантира, че приходите от нея ще останат в училищата, а няма да се разпределят за възнаграждения на управителните съвети на настоятелствата.

Третата промяна е свързана със законова регламентация на обучението в електронна среда. Тази година то се осъществи по Закона за мерките и действията по време на извънредно положение. Опитът показва, че този вид обучение може да се ползва при всякакви извънредни обстоятелства - грипни ваканции, климатични или други фактори, които не позволяват присъствено обучение. Обучението от разстояние в електронна среда може да се прилага както за цял клас, за цяло училище, така и за отделни ученици, които по здравословни или други уважителни причини не могат да посещават училище за не повече от 30 учебни дни. Може да се прилага и като елемент на иновация в организацията в иновативните училища при съответните ограничения - не повече от 20 % от учебния план.

В последвалата дискуссия взеха участие народните представители: Елена Пешева, Милена Дамянова, Милен Михов, Иво Христов, Таня Петрова, Ирена Анастасова, Ерол Мехмед, Евдокия Асенова, Станислав Станилов, Галя Захариева.

Народният представител Елена Пешева изрази несъгласие с две от направените предложения. Тя смята, че системата не е подготвена за разширяване обхвата на децата в задължително предучилищно образование от 4-годишна възраст. Липсват места в детските градини, има недостиг на учители. Предложи обучението на 4-годишните да е задължително за децата на тези семейства, които получават социални помощи. По отношение на обучението в електронна среда тя изрази резерви, тъй като част от децата не разполагат с електронни устройства, нямат достъп до интернет. Според нея дистанционното обучение не трябва да се въвежда масово.

Народният представител Милена Дамянова направи реплика на изказването на н.п. Елена Пешева. Тя каза, че има неразбиране по отношение на обучението в електронна среда. Законът не въвежда повсеместно електронно обучение, не става въпрос всички училища да въведат до 20 % задължително обучение в електронна среда. Промяната касае единствено и само възможност за иновация, която и сега законът позволява и е въпрос на критерии на комисия в министерството дали ще я одобри. Иновация може да се предложи дори само за един клас като се докаже, че има готовност и разполага с необходимите устройства и достъп до интернет. Всички са убедени, че присъственото обучение е най-доброто, но никой не може да предвиди

възможността да се изпадне в извънредна ситуация и тогава електронното обучение е вариант за продължаване на учебния процес.

Народният представител Милен Михов отбеляза, че задължителното предучилищно обучение за 4-годишните деца е предложение на неговата политическа сила още от 2015 г. Световният опит е показал, че ранното образование води до по-добри резултати в развитието на децата. Изрази резерви към крайния срок, определен за прилагане на тази мярка. Подкрепи помощта за таксите и предложи да бъде разширена за по-голям процент от родителите. По отношение контрола на настоятелствата изказа категорична подкрепа. Приходите от земеделски земи следва да се ползват единствено в подкрепа на образованието. Той изказа мнение, че децата вече са в един многоизмерен свят, те могат да бъдат в различни реалности едновременно. Въвеждането на електронното обучение трябва да намери баланса между тези светове.

Народният представител Иво Христов изрази несъгласие с предложените промени. Относно задължителното предучилищно образование на 4-годишните, не по принцип, а по начина, по който е представено в законопроекта. Разширяването на обхвата на предучилищното образование противопоставя различните социални групи в обществото. Електронното обучение на децата е вредна, опасна практика, която не може да доведе до изграждането на активни личности. Според него този текст трябва да бъде оттеглен.

Народният представител Таня Петрова подкрепи законопроекта. Предложените до 20 % часове за иновативните училища е възможност и тя трябва да бъде оценена като такава. Родителите от основните училища одобряват обучението в електронна среда. Електронното обучение не е алтернатива на присъственото обучение, то е само допълнение.

Народният представител Ирена Анастасова изказа мнение, че електронното обучение е не само приложимо, но и желателно при извънредни ситуации. Много училища могат да го осъществяват, но има и други, които нямат реални условия за провеждането му. Законовата уредба и сега позволява провеждането на обучение в електронна среда за иновативните училища и не вижда смисъл от регламентирането на до 20 % от учебните часове в закона. Смята, че предложените промени за контрол на настоятелствата са много навременна мярка. Подкрепи задължителния обхват на 4-годишните. Извеждането на децата от гетата може да стане само с образование, това е наложително. Притесненията ѝ са относно това, че детските градини дори и след три години няма да са готови да поемат всички и 5- и 6-годишните деца няма да могат да бъдат изведени от училищата. Горещо подкрепя идеята, но смята, че системата няма да се справи.

Народният представител Ерол Мехмед изказа принципната си подкрепа за предложените промени и зададе въпроси - дали предложението за разширяване обхвата на децата в предучилищна възраст означава, че проблемът с недостига на места в детските градини е решен, има ли финансово обезпечаване и ще бъдат ли подпомагани общините с програми, проекти, допълнителни средства. Движението за права и свободи предлага да отпаднат напълно таксите за детските градини, защото грижата за всички деца трябва да е еднаква. Общините са ангажирани с образованието на децата, но не могат сами да се справят и е необходимо да бъдат подпомогнати от държавата.

Народният представител Станислав Станилов изрази подкрепата си за всички промени, но и своя скептицизъм по отношение на интеграцията на ромите.

Народният представител Галя Захариева подчерта, че мястото на 4-годишните деца е в детската градина. Предложената промяна цели всички деца, навършили 4 години, да посещават детска градина, а не е свързана с интеграция. Проблемът с местата в детските градини е в големите градове. Обърна внимание, че в Закона за предучилищното и училищно образование са регламентирани различни форми на обучение, от които родителите могат да се възползват. Грижата за децата в предучилищна възраст е изцяло ангажимент на общините. Според н.п. Галя Захариева таксите за детските градини следва да бъдат местна политика и мястото им не е в закона.

Народният представител Милена Дамянова подчерта, че учителите са дали много от себе си по време на извънредното положение и трябва да им се благодари и да се изрази уважение към тях. Призова да се вземат добрите примери, когато се правят промени в законите. Не може да се прави законодателство, изхождайки от лошите примери. По отношение на 4-годишните не е точно да се говори за предучилищно подготвяне, обучение и т.н., това е процес, който включва и грижа и възпитание и разбира се обучение, това е детска градина. Задължителният обхват на 4-годишните не е интеграционна мярка, а стремеж всяко дете да е успешно. Това е мярка, която гарантира успеха на всяко дете, независимо от неговия етнос и социална група. Това, че няма сгради, не значи че не трябва да се върви към промяна, към развитие и даде пример със София, където 5- и 6-годишните са обхванати. От 1992 г. до 2002 г. в столицата са закрити 44 детски градини. Строи се, изграждат се нови детски градини. В последните години общината е осигурила места за над 16 хиляди деца. Когато в една община образованието е приоритет, това е видно. По отношение на таксите смята, че това е местна политика. Задължителната детска градина за 4-годишните е подкрепа на държавата към родителите и към общините за осигуряване обхвата на децата.

След приключилата дискусия министърът на образованието и науката отговори на поставените от народните представители въпроси.

След проведено гласуване с резултати: „За“ – 13 гласа, „Против“ - 1 и „Въздържали се“ – 5 Комисията по образованието и науката предлага на Народното събрание да приеме Законопроекта за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование, № 002-01-22, внесен от Министерски съвет на 19.06.2020 г.

ПРЕДСЕДАТЕЛ

МИЛЕНА ДАМЯНОВА